

»Farmacia« na Trgu MDB v Ljubljani

Turistična sezona se pričenja, je na višku... Tako kot vsako leto od spomladi pa tja do pozne jeseni...

In tako se skozi Ljubljano vijejo kolone avtomobilov s turisti iz skoraj vseh evrop-

skih držav. Najbolj gosta in skoraj neprekinjena pa je tista dolga kača avtomobilov, ki vozi skozi naše mesto v obe smeri po Prešernovi in Tržaški cesti. Ob koncu Prešernove ceste je širok ovinek, kjer je Trg mladinskih delovnih brigad in kjer se odpre lep pogled na začetek dolge Tržaške ceste.

Tržaška cesta?! Pa da nismo vendar že nekje tam blizu Trsta ali pa kje na Koprskem? Saj tam so v uporabi italijanski oziroma dvojezični napisi!

Ah ne, le zmotili ste se! To je samo tista lepa, vsem na pogled in več kot vidna vogalna zgradba na Trgu mladinskih delovnih brigad števil. 2, kjer je prikupno urejena LEKARNA »MIRJE« oziroma »FARMACIA«!

Italijanski turisti – in teh ni ravno malo – ne bojte se! Če ste prvič v Ljubljani in ne razumete slovenščine, pa potrebujete kakšno zdraviilo – tu ni problema! Mogoče pa vas bodo ravno na Trgu mladinskih

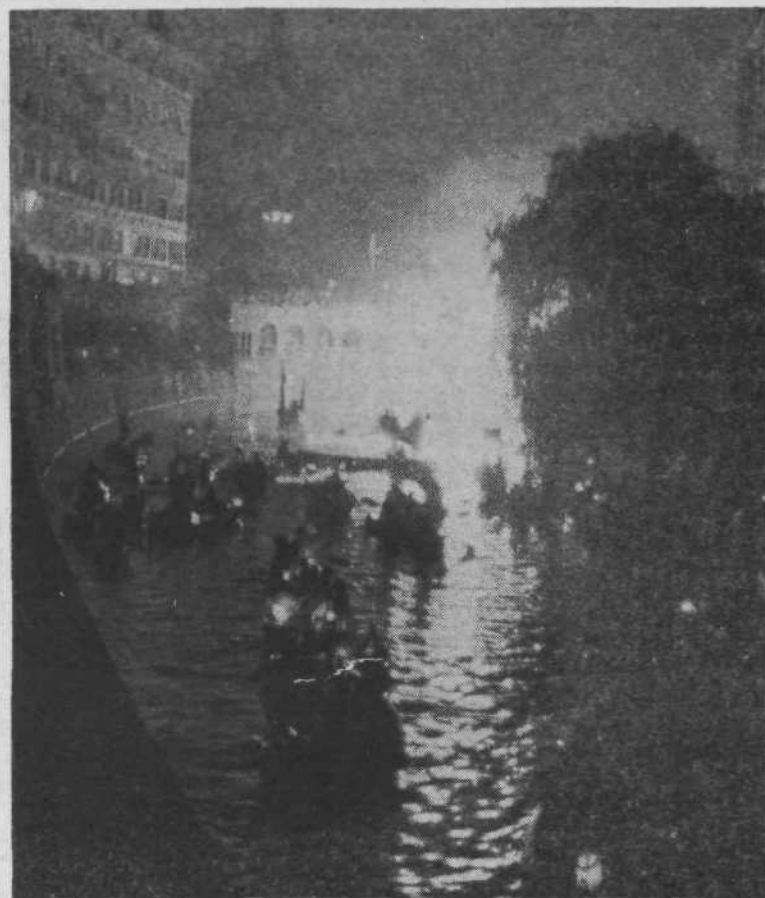
delovnih brigad (slovenskih brigad, seveda!) lahko prav lepo postregli v vašem domačem jeziku v tisti FARMACII! To je stara, dobra in znana lekarna. Že od nekdaj, že več kot tri desetletja je tu vsem na oko tista FARMACIA.

In tako nam pride na misel: »Se pomnite, tovariši?« Tistih najtežjih, grenkih dni iz naše zgodovine, ko so se v naše mesto tja od Viča sem vile kolone tujih vojakov v zelenih čeladah – italijanskih okupatorjev.

In gotovo je bil v teh preteklih desetletjih pa do danes med temi mnogimi inozemskimi turisti tudi kakšen italijanski popotnik – turist (nekdanji vojak iz tistih časov...). Mogoče se je ob pogledu na ta napis nasmehnil, se na marsikaj spomnil... Da, mi smo bili takrat tu gospodarji! (k sreči pa ne dolgo). In takrat smo ukazali, da se povsod postavi v tisti »PROVINCIA DI LUBIANA« dvojezični napisi!

Vendar napis na tako vidni lokaciji je to že desetletja potrjeval, še potrjuje in bo še... toda upajmo, da ne več dolgo časa!

Matej Kos

Noč na Ljubljanici

Dan borca, simbol splošne ljudske vstaje in praznik skupne, neustavljive sle po svobodi in pravici, smo slavili po vsej domovini.

Na predvečer praznika je bila v našem mestu svojevrstna prireditev »Noč na Ljubljanici«. Že v Valvazorjevih časih so Ljubljanci prvo nedeljo v juliju prirejali zabavo na bregovih Ljubljanice in na Šentjakobskem trgu ob vodnjaku, pod košato lipo. Tam se je zbrala vsa soseska... Bilo je jedače in pijače, godbe so igrale – pa so plesali tja do zgodnjega jutra. Še povodni mož se je pojavil in zaplesal z Urško tja proti Ljubljanici!

In glej, ta povodni mož se je pojavil tudi na naši prireditvi. Le da se je sedaj v zelenem oblačilu vozil na splavu, osvetljenem od gorečih sveč in obkrožen z mnogimi čolni, ki so bili okrašeni z raznobarnimi lampijoni. Poletele so rakete: z mostov, grajskega

hriba in z bregov reke, kjer so gorele bakle.

Tri godbe so navdušeno igrale, ob nabrežjih se je na vseh straneh trla množica in navdušeno ploskala. Še prav posebno so bili veseli otroci, ki so jih očetje dvignili na ramena da bi bolje videli. Okrašeni čolni, pisane rakete, ognjemet in povrh še povodni mož. Res enkratno!

Celo golobi so sodelovali, več kot tristo jih je bilo. Nekateri so prileteli celo iz Beograda; jedlo, pilo in plesalo se je.

Vse priznanje organizatorjem prireditve. Turističnemu društvu Ljubljana, krajevnim skupnostim, požrtvovalnim članom novega Rekreatijskega centra vodnih in obvodnih športov Ljubljanica, ki so nosili levji delež pri organizaciji povorke po reki, kot tudi fantom iz Veslaškega kluba Bled, ki so s tekmovalnimi čolni prikazali svoje spretnosti.

L. G.

Ljubljanski mladi tehniki na zveznih tekmovanjih

Letos so že 14. tekmovali tudi ljubljanski mladi tehniki med svojimi vrstniki na zveznih tekmovanjih, ki potekajo vsako leto v drugi bratski republiki ali avtonomni pokrajini. V času od 15. do 18. junija so se letos pomerili v 13 tehničnih področjih mladi tehniki na XIV. srečanju mladih tehnikov Jugoslavije in njihove tehnične ustvarjalnosti v bratski republiki Makedoniji. Gostitelj jim je bilo mesto heroj – Prilep!

V slovenski tekmovalni vrsti je bilo 26 mladih tehnikov-učencev osnovnih šol (Jesenice, Velenje, Murska Sobota, Koper, Slovenj Gradec, Lovrenc na Pohorju, Brezovica pri Ljubljani, in Ljubljana), ter 4 mladinci-srednješolci. Ljubljanci – mladi tehniki so osvojili srebrne medalje: s področja elektrotehnike (šestošolca: Matjaž Poga-

čar in Tomaž Gašparič), s področja radiotehnike in »lova na lisico« Marko Sitar in Dejan Kopitar in (s področja kibernetike) sedmošolca (Srečko Katona). Med mladinci je bil ljubljanski srednješolca Andrej Dolničar, ki je tekmoval v mladinskih disciplinah, vojno-taktičnih nalogah in z lastnimi izdelkom-inovacijo s področja elektronike in jo je izredno uspešno zagovarjal pred strokovno ocenjevalno komisijo in zato prejel zlato medaljo! Ljubljanski instruktor-mentor tehničnih dejavnosti, Boštjan Novšak je to pot (že tretjič) razstavljal lastne konstrukcije in inovacije s področja elektronike in radiotehnike, ki jih je zelo uspešno zagovarjal. Zato je prejel tudi zlato medaljo in posebno nagrado. Kot najuspešnejši mentor-instruktor tehničnih dejavnosti v klubih mladih te-

hnikov je prejel posebno diplomu Ljudske tehnike Jugoslavije in zlato medaljo.

Tako so torej Ljubljanci znova dokazali, da je utrjena pot v širjenju tehnične kulture med mladino, ki prehaja v naše jutrišnje tehnično-strokovno usposobljene mlade samoupravljalce v združenem delu. Vsak uspeh je mladim tehnikom in njihovim inštruktorjem ter mentorjem vzpodbuda vnaprej, smelejši korak v tehničnih raziskovalnih poteh.

Prihodnje leto bodo ljubljanski mladi tehniki načrtno nadaljevali svoje delo in tako znova skušali dokazati svoje znanje v pismenih testih, praktičnem delu, na tekmovalnih poligonih ter v zagovorih lastnih tehničnih izdelkov na zveznem tekmovanju, ki bo verjetno v Sloveniji.

KA

stanovanjska samouprava — stanovanjska samouprava — stanovanjska samouprava

voboditve dalje

na stavbiščih ipd.) in prostore v stavbah, ki so zgrajene za nastanitev posameznikov (samski domovi, domovi za upokojence ipd.). Za razliko od poslovnih prostorov, ki so namenjeni izključno za opravljanje določene proizvodne ali neproizvodne dejavnosti.

Stanovanje postane kapitalna dobrina, kakor hitro prinaša dejanski dobiček. To velja za lastnika, ki pobira spekulativno visoko stanarino in za nosilca stanovanjske pravice, ki izkorišča podnajemnika. Prav tako je stanovanje kapitalna dobrina, če se v njem opravlja pridobitvena dejavnost (obrt ali podobno). Kot potrošna dobrina pa nastopa z vključevanjem stanovanjske dejavnosti v potrošnjo.

Zvezna ustava obravnava

stanovanje kot potrošno dobrino, ki je lahko v lasti občana, ta pa ga sme uporabljati za pridobivanje dohodka le pod pogoji, ki jih določa Zakon o stanovanjskih razmerjih.

Občani so izenačeni v možnosti pridobitve stanovanja v najem ali graditvi oz. pridobitvi stanovanja v last.

Občan ima lahko v lasti največ dve stanovanji ali tri manjša stanovanja in z njimi svobodno razpolaga tako v pogledu dajanja stanovanja v najem, kakor tudi sploh v pravnem prometu.

Zadovoljivo rešeno stanovanjsko vprašanje pomeni torej delovnemu človeku in občanu socialno varnost in enakopravni položaj v organizaciji združenega dela, delovni skupnosti in v družbi. Pro-

blem stanovanja ni samo problem človeškega standarda, ki se lahko izrazi z nekim koeficientom.

Obdobje po osvoboditvi do leta 1955

Med drugo svetovno vojno je stanovanjski sklad v naši državi izredno trpel. Od skupnega števila stanovanj iz leta 1941 je bilo porušenih in poškodovanih 20,5% stanovanj. Tako spada Jugoslavija med dežele, ki so utrpeli največjo izgubo v stanovanjskem skladu.

Zato je bila obnova stanovanjskega sklada po koncu vojne ena izmed prednostnih nalog nove države. Stanovanjska izgradnja je bila usmerjena z državno investicijsko politiko po planski delitvi sredstev in gradbenega materiala. Obdobje do leta 1955 lahko imenujemo tudi administra-

tivno proračunsko, ker je bil obseg stanovanjske izgradnje odvisen od razpoložljivih sredstev proračuna družbenopolitičnih organizacij na različnih ravneh. Že od leta 1951 začnejo v financiranju stanovanjske izgradnje v skromnih merah sodelovati tudi delovne organizacije.

Intenzivna izgradnja industrijskih centrov in s tem prekvalifikacija kmečkega prebivalstva v industrijske delavce sta povzročili večje povpraševanje po stanovanjih v mestih in tako še večjo stanovanjsko stisko. Zato je bil stanovanjski sklad v mestih postavljen pod administrativni nadzor države. Organi narodne oblasti so po določenih merilih delili stanovanja, ne glede na to, ali je bilo stanovanje v družbeni ali v privatni lastnini. S tem so se izboljšali pogoji stanovanja največjega dela delovnih ljudi na račun

tistih, ki so imeli pred vojno višji ali visok stanovanjski standard. Hudo stanovanjsko stisko so skušali omiliti tudi s tem, da so ob tem, ko so delavci gradili tovarne, z različnimi prostovoljnimi akcijami gradili tudi stanovanjske hiše.

Bistvo tega sistema je bilo v omejevanju delovanja ekonomskih zakonitosti. Značilna je bila neenotna, neplanska, neracionalna in delno tudi nestrokovna gradnja, kar je imelo za posledico nekomunalno opremljena zemljišča, čezmerno trošenje gradbenega materiala, zidavo zasebnih hiš na zemljiščih, kjer bi bile lahko večje soseske ipd. Pri skupnih naporih za zmanjševanje stanovanjske stiske je močno izstopala tovariška pomoč in udarniško delo, kot nadaljevanje izročil iz narodnoosvobodilne boja.

Prihodnjic bomo objavili obdobje od leta 1955–1965.

Berta Malovrh-Olup